

Stockholm 2026-05-14

En ny viltförvaltningslagstiftning (SOU 2025:125)

Djurskyddet Sverige tackar för möjligheten att få komma med åsikter på utredningen. Vi är en rikstäckande organisation med 42 anslutna lokalföreningar. Med drygt 11 000 medlemmar är vi en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Organisationen har arbetat ideellt i över hundra år för att hjälpa djuren och stärka djurskyddet. Vårt mål är att alla djur erkänns som kännande varelser och att alla djur har ett egenvärde, samt att alla människor har ett empatiskt synsätt och behandlar djuren efter detta.

Övergripande kommentarer

Utredaren har beskrivit att huvudsyftet med utredningen är att göra en översyn av lagstiftningen på jaktområdet och utarbeta förslag till en ny lagstiftning. Syftet med översynen är att få till stånd dels en modern lagstiftning med tydlig systematik och moderna bestämmelser för långsiktigt hållbar jakt och viltvård, dels ett förbättrat genomförande av EU-rättsliga regler på jaktområdet. Detta ser vi att utredaren gjort. Djurskyddet Sverige anser dock att det krävs ett omtag kring viltförvaltningslagstiftningen och hade önskat att utredaren fått ett mer genomgripande uppdrag.

Djurskyddet Sverige ser positivt på ambitionen att skapa en mer sammanhållen, modern och tydlig lagstiftning för viltförvaltningen. En ökad systematik och tydligare struktur i regelverket kan bidra till bättre tillämpning och mindre risk för olika tolkningar. Samtidigt konstaterar vi att förslaget i huvudsak behåller ett traditionellt förvaltningsperspektiv där vilda djur primärt betraktas som en resurs i ekosystemet, snarare än att djurvälstånd och individens lidande ges en självständig och styrande roll i lagstiftningen. Utredningen betonar bevarande, hållbart brukande och skadebegränsning. Djurskyddet Sverige anser dock att lagens syftesbestämmelse även uttryckligen bör omfatta respekt för vilda djurs välfärd och begränsning av lidande.

Det är inte tillräckligt att djurskyddsfrågor endast indirekt beaktas genom annan lagstiftning eller genom allmänna hänsynsregler. Djurvälstånd bör vara en integrerad och vägledande princip i all viltförvaltning. Vi anser att det är dags att Sveriges viltförvaltning tar ett stort steg emot en modern syn på vilda djur, där de respekteras, inte bara i ett ekosystemperspektiv, utan där individerna visas respekt. Vi menar att utredningen inte visar någon reell principiell förskjutning mot ett stärkt djurvälståndsperspektiv i viltförvaltningen. Djurskyddet för vilda djur kvarstår i stor utsträckning som en indirekt faktor, som är underordnad mål om resursutnyttjande och begränsning av skador och olägenheter. Detta är en brist, då modern viltförvaltning även måste inkludera ett tydligt ansvar för att minimera lidande för enskilda djur.

Behov av systematisk översyn av jaktmedel och jaktmetoder, samt utsättning av djur

Djurskyddet Sverige vill särskilt framhålla behovet av en strukturerad och återkommande översyn av tillåtna jaktmedel och jaktmetoder. En viltförvaltningslag som lägger större vikt vid etiskt utövande av jakten och ser till de vilda djurens välfärd skulle innebära att Naturvårdsverket skulle ges möjlighet att göra en översyn av de idag tillåtna jaktmetoder och fångstredskap som inte

platsar i ett modernt samhälle. Flera av de metoder som i dag används i jakt har utvecklats i en annan historisk och teknisk kontext och är inte nödvändigtvis anpassade till dagens kunskapsläge om djurvälstånd och effektivt lidandeminimerande jaktutövande. Exempel på detta är jakt med snara, jakt med fällor och jakt med levande lockfågel. Detta gäller även jakt där hund används under jord, så kallad grytjakt.

Vi föreslår därför att Naturvårdsverket ges ett bemyndigande att regelbundet pröva och ompröva samtliga jaktmedel och jaktmetoder utifrån aktuell vetenskaplig kunskap om djurvälstånd, samt säkerställa att jaktmetoder som orsakar oproportionerligt lidande i förhållande till syftet successivt fasas ut. En sådan ordning skulle skapa en mer dynamisk och kunskapsbaserad reglering där jakten kontinuerligt anpassas till både etiska och vetenskapliga framsteg. En strukturerad omprövning av jaktmedel och jaktmetoder ligger i linje med utredningens ambition om en mer ändamålsenlig och effektiv viltförvaltning, eftersom även de verktyg som används måste vara uppdaterade, ändamålsenliga och etiskt försvarbara.

Kommentarer gällande specifika punkter i utredningen:

6.6 Skydds jakt och skydds jakt på enskilds initiativ

Djurskyddet Sverige anser att skydds jakt endast ska få ske efter ett ansökningsförfarande och inte på enskilds initiativ. Sökanden ska redogöra för vilka förebyggande åtgärder och skrämselfåtgärder som företagits. Jakttiderna för skydds jakt måste anpassas till de individuella djurens välfärd och hänsyn ska tas till när de har ungar. Inga ungar ska lämnas moderlösa, inte heller de som är av invasiv art.

6.2 Förenklad populationsreglerande jakt på varg

Förslagen om underlättande av jakt på stora rovdjur bör sättas i perspektiv till den illegala jakt som förmodas pågå. Detta då det vid inventering visat sig att vargstammen oförklarligt minskat i vissa delar av landet och både polis och forskare vid SLU har menat att det sannolikt beror på en illegal jakt. Att förenkla jakten så som förslaget säger innebär visserligen inte någon större skillnad eftersom vi anser att licensjakten som utförts snarare har hanterats som om vargen var listad som skyddad istället för strikt skyddad.

Att ta bort skrivningen om att det inte ska finnas en annan lämplig lösning menar vi är mycket beklagligt. Vi och flera andra miljö-, djurskydds- och naturorganisationer förespråkar arbete för samexistens med stora rovdjur och att mer resurser ska läggas på diverse förebyggande åtgärder. Vi menar att konflikter och klyftor mellan människor med olika åsikter i vargfrågan kommer att öka med en sådan förenkling av lagstiftningen.

7.9.1 Myndigheters rätt att avliva vilt

Utredningen föreslår att björn och säl läggs till de arter som får avlivas av polismyndigheten. Det föreslås samtidigt att alternativet att fånga in moderlösa årsungar tas bort. Avseende nu gällande arter menar vi att det är ett bra förslag att ta bort alternativet. Däremot anser vi att årsungar av säl även i fortsättningen ska kunna fångas in, för att rehabiliteras av godkänd viltvårdare och anläggning, i syfte att åter släppas ut.

5.4.2 Andra ändringar som rör skydds jakt

Vi vill framhålla vikten av att andra åtgärder i första hand ska användas innan ett djur dödas enligt 28§ jaktförordningen. Formuleringen "får genomföra de åtgärder som behövs för att döda det stora rovdjuret" anser vi ger alltför mycket utrymme för tolkning. Vi motsätter oss däremot inte att avsteg görs så att skydds jakt enligt 28§ får genomföras under andra tider på dygnet.

8.2 Ingrepp i vilts bon och att ta eller förstöra vilda fåglars ägg

Att göra ingrepp i djurs bon är inte etiskt försvarbart och grytjakt med hund anser vi inte ska tillåtas. Det är även mycket viktigt, som utredningen konstaterar, att åtgärder som prickning och oljering av ägg utreds och att det regleras hur länge efter att ägg har lagts som de metoderna får användas.

8.7 Anmälan av jaktresultat m.m.

Vi anser att det vid anmälan om dödade eller påskjutna stora rovdjur vid skydds jakt på enskilda initiativ även ska anges vilka åtgärder som först vidtogs för att skrämja bort viltet.

8.9 Användning av hund vid jakt

Detaljregler kring tider vid jaktprov är inte något som omfattas av utredningens uppdrag. Vi vill dock påpeka att det behöver regleras hur långa dessa tider får vara. Vilt ska heller inte stressas och drivas under de tider då de har ungar eller under den tid de behöver återhämtning inför vinterhalvåret.

8.13 Utsättning av vilt

Utsättning av fiskar och fåglar i jaktsyfte är problematiskt ur ett välfärdsperspektiv och det skulle behövas en översyn av denna typ av verksamheter. SLUs vetenskapliga råd har konstaterat att det finns kunskapsluckor gällande djurvälstånd i verksamheterna¹.

9.2.2 Tillsyn på jaktområdet

Utredningen konstaterar att jakttillsynen i Sverige har kritiserats för att inte vara tillräckligt omfattande. Djurskyddet Sverige menar att detta är allvarligt eftersom det finns en omfattande lagstiftning som reglerar jakten och det samtidigt måste kontrolleras om den följs. Antal jakttillsyningsmän behöver öka och faktisk tillsyn göras regelbundet.

11.3.3 Beslut om populationsreglerande jakt på varg eller järv ska kunna ändras efter att beslutet har överklagats

Djurskyddet Sverige motsätter sig förslaget om att Naturvårdsverket och länsstyrelsen ska kunna ändra sina beslut om populationsreglerande jakt på varg eller järv, även om ett beslut har överklagats samt överklagandet och övriga handlingar har överlämnats till överprövningsinstansen. Beslut om populationsreglerande jakt (licensjakt) överklagades av miljöorganisationer 2026, vilket fick till följd att jakten ställdes in. Detta då rätten fann att det saknades vetenskapligt stöd för att tillåta licensjakt som pressar ner vargstammen till de nivåer som regeringen beslutat, då detta ansågs äventyra vargens långsiktiga överlevnad och gynnsamma bevarandestatus. Vi menar att detta tydligt visar att ärendena måste prövas rättsligt innan nya beslut fattas. Det kan det annars skapa osäkerhet för parter som överklagar, eftersom beslutet inte är helt stabilt under prövningen. Det är därför viktigt att det finns tydliga regler om när och hur beslut får ändras. Det finns enligt oss en risk att myndigheterna känner sig tvingade att fatta beslut utifrån fakta som finns i överklagandena, för att underlätta genomförandet av jakten.

För Djurskyddet Sverige

Åsa Hagelstedt
Generalsekreterare

Anna Lundvall
Sakkunnig

¹ Alanärä, A, Berg, C., Bröjer, C., Herlin, A., Hultgren, J., Jacobson, M., Jansson, D., Jarmar, A., Keeling, L., Lundmark Hedman, F., Rydhmer, L., Sandberg, E., Stéen, M., Söderquist, P., Thulin, C-G., Åsbjer, E., Österman, S. (2021). Utsättning av djur för jakt och fiske. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. (Rapporter från SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd, 2021:4).